

Stockholm 4 september 2023

Remiss: ftSS 618000 Säkra affärer – Krav på leverantör och leverantörskedja

FAR har erbjudits tillfälle att lämna synpunkter över SIS remiss *ftSS 618000 Säkra affärer – Krav på leverantör och leverantörskedja*. Standarden syftar till att precisera vilka krav en leverantör ska leva upp till och kunna verifieras mot. Verifiering gentemot standarden är tänkt att vara ett sätt för seriösa företag att visa att de lever upp till kraven i standarden. Näringslivet och därmed samhället är beroende av att företag och andra aktörer agerar seriöst och enligt de lagar och regler som riksdag och myndigheter beslutat om. FAR ställer sig bakom syftet med standarden. Däremot tror FAR att standarden är för omfattande och att den kan bli svår att tillämpa för både större och mindre företag.

FAR vill med anledning av detta anföra följande.

FAR:s ställningstagande

FAR avstyrker förslaget till standard så som den formuleras i remissförslaget. En viktig punkt handlar om hur företagets efterlevnad av kriterierna ska verifieras. De upphandlare och inköpare som vill förlita sig på verifieringen och efterlevnaden av standarden behöver kunna ha denna förlitan under upphandlingsprocessen, vid ingående av avtal och i samband med leverans. En period som kan sträcka sig över flera år vid större kontrakt. Dokumentet SIS/TS 618010 kan komma att hantera dessa frågor men är inte tillgängligt vid remissen.

Om förslaget omarbetas kan det bli relevant och uppfylla syftet. En möjlighet är att begränsa omfattningen av standarden initialt för att sedan bygga på med ytterligare krav över tid. Detta gäller såväl vilka företag i leveranskedjan som ska inkluderas samt vilka krav som ska vara uppfyllda. Standarden kan även tydligare vara inriktad mot specifika branscher. Om det blir för svårt att uppfylla kriterierna, eller kunna visa att de uppfylls, kan standarden påverka sund konkurrens negativt.

Övergripande synpunkter

Omfattande kriterier

Standarden innehåller ett stort antal kriterier som företaget ska uppfylla i de fall de är tillämpliga. Vissa av dem är sådana som kan ändras snabbt så som flera av punkterna under 5.1 (ansökan eller beslut om rekonstruktion eller konkurs), andra är mer av processkaraktär så som 4 (anti-korruption och jäv), 8.1

och 8.2 (ekonomisk respektive personell leveransförmåga). Det innebär att om ett företag till exempel tvingas att ansöka om rekonstruktion på grund av att en väsentlig kund gått i konkurs förlorar sin rätt att hävda att de följer standarden. Det påverkar företaget men även de företag där företaget är underleverantör.

Periodicitet i verifiering

Företaget kan enligt avsnitt 11 i förslaget till standard påstå att det ”är ett säkert leverantörsväl enligt SS 618000”. Vissa kriterier avser företaget som sådant (avsnitt 4 till 7 samt 9 och 10), andra kriterier är knutna till specifika upphandlingar/leveranser (avsnitt 8). I och med att vissa kriteriers status kan ändras snabbt (se ovan under rubriken Omfattande kriterier) så innebär det att företaget behöver ha en rutin för att bevaka dem kontinuerligt för det egna företaget och för underleverantörer. Standarden bör innehålla en tydlig uppgift om periodicitet för verifiering av såväl det egna företaget som underleverantörer.

Hela leveranskedjan

Enligt förslaget så ska ”varje annan juridisk eller fysisk person som leverantören avser att anlita för att genomföra hela eller del av uppdraget” uppfylla kraven i standarden. Här finns det behov att definiera vilka leverantörer som avses, det vill säga om till exempel fraktbolag, lokalhyresvärdar och bolag som hyr ut utrustning också ingår. Omfattningen bör definieras i standarden, särskilt som kraven även gäller underleverantörernas leveranskedjor. Initialt kan standarden begränsas till företaget för att sedan byggas på med att kraven även gäller leveranskedjan.

Verifiering

Standarden tillåter verifiering av första, andra och tredje part. För att säkerställa att standarden uppnår sitt syfte bör verifieringen ske av oberoende tredje part. Det bör även noteras att viss information som ingår i standardens kriterier redan är granskade på olika sätt av oberoende parter. Det gäller till exempel olika former av ansökningsförfaranden hos och beslut av myndigheter och i förekommande fall revision av företagets årsredovisning. Flera kriterier baseras på offentlig information från bland annat Bolagsverket, Skatteverket och Kronofogden. Den informationen sammanställs redan av kreditbedömningsföretag och ingår som parametrar i kreditbedömningsföretagens modeller för bedömning av företag och ingår i deras riskklassificeringar.

Rättsliga frågor – integritet

Flera av kriterierna under avsnitt 5.3 kräver kännedom om företrädares och andras rättsliga förhållanden så som näringsförbud, misstanke om brott samt registrering på sanktions eller varningslistor. Den senare gäller även all personal. Kommittén bör se över huruvida information av detta slag är förenligt med dataskyddslagstiftning (GDPR). Vidare kan kriteriet i 5.3.1.1 om att företrädare, ägare samt verklig huvudman och närstående till dessa inte belagts med eller tidigare belagts med näringsförbud ifrågasättas. Det skulle innebära ett evigt näringsförbud för dessa. Vidare bör det utredas om näringsförbudskriteriet kan inkludera ägare utöver kraven i lag om näringsförbud (mer än 50 % ägande) och närstående.

Administration av uppfyllande av standarden

Flera av de kriterier som ska vara uppfyllda kan komma att kräva en kontinuerlig uppföljning, eller i vart fall regelbunden uppföljning med täta intervall, av personuppgifter för företrädare, ägare, verkliga huvudmän och eventuellt dess närstående samt personal. Denna uppföljning kommer med stor sannolikhet kräva en omfattande administration med externa leverantörer av data eller för löpande uppföljning. I mindre företag kan det eventuellt hanteras manuellt. För ett större företag kan detta bli mer omfattande än den administration och uppföljning som krävs av verksamhetsutövare enligt penningtvättslagen vad gäller kundkänedom.

Uppgifter om företagets status, fusioner, styrelse med mera bevakas löpande av kreditbedömningsföretagen och vägs in deras bedömning av kreditvärdighet/-betyg. Standarden kräver därmed att dessa faktorer beaktas två gånger. Kommittén bör överväga att undvika dubbelräkning av negativa faktorer alternativt lämna bedömningen av företagets status etc. till kreditbedömningsföretagen.

För detaljerade kommentarer se bifogad sammanställning. FAR har valt att främst kommentera de punkter som berör vår branschs intresse- och kunskapsområden det vill säga revision, redovisning och bolagsrätt.

FAR



Karin Apelman
Generalsekreterare och vd



Björn Irlé
Auktoriserad revisor